

Konsesjonsavdelinga, NVE
postmottak@nve.no

Dette brevet sendes på vegne av NJFF Sør-Trøndelag,
Naturvernforbundet i Trøndelag, Norsk Botanisk Forening
Trøndelagsavdelinga og Trondhjems Turistforening

Steinkjer, 19. august 2020

Vilkårsrevisjon Lundesoknavassdraget

Uttalelse

Bakgrunn

NVE har åpnet for revisjon av konsesjonsvilkårene i Lundesoknavassdraget. Revisjonen ble åpnet som følge av anmodninger fra berørte kommuner og fjellstyre. Hytteeierforeninga rundt Samsjøen og Håen har engasjert seg i saken som flittige brukere av området til rekreasjon og friluftsliv. Undertegnede foreninger benytter derfor anledningen til å komme med våre innspill i denne vilkårsrevisjonen for å forbedre vannmiljøet, tilgangen til magasinene i fiske- og friluftsyemed og gjøre rekrutteringa av stedegen fisk bedre.

Det virker som om regulanten kun er av den oppfatninga at det er vannstanden i Samsjøen som skal diskuteres og eventuelt endres i visse perioder av året. Det er etter vår oppfatning en feilslutning. Man må se alle konsesjonsvilkårene i alle deler av denne reguleringen i sammenheng. Derfor kommer vi til å peke på en del ting som knapt er nevnt i revisjonsdokumentet, men som etter vår mening er av stor betydning for miljøforholdene i vassdraget.

Hvorfor revisjon og våre krav

Samsjøen

I bakgrunnen for innspillet om revisjon var det først og fremst kravet om en sommervannstand i Samsjøen som ble spilt inn til NVE og Trønder Energi. At vannstanden varierer voldsomt understøttes av vannstandsdataene man kan se på side 18 i revisjonsdokumentet. Folk som bruker sjøen til transport og rekreasjon opplever svært ofte at båten er utilgjengelig fordi vannstanden er så lav. Man kan ikke dra båten 100 meter fra strandkant til vannkant gjennom gjørme. Dette fører også til støvproblemer når sjøen er nedtappet i varmeperioder ved at sand blåser inn i hyttene. Et problem som synes fjernt for oss på disse breddegrader. Ifølge den fiskebiologiske undersøkelsen i sakspapirene vedlagt denne saken så er også ørretbestanden i sjøen og følgelig fisket svært negativt påvirket av reguleringen. Grunnene til det er ifølge rapporten at bunndyrfaunaen er negativt påvirket av tørrlagt strand- og gruntnvannssone og at hovedgyteelva Roppa ikke får gytevandrere om høsten hvis vannstanden er for lav, som den ofte er. Roppa har også potensiale som fiskeelv da voksen ørret på næringssøk gjennom sesongen ofte bruker slike elver for å beite. Vårt krav om vannstand i Samsjøen og tidsperiode den bør holdes på dette nivået er basert på en skjønsmessig vurdering av

nytte for båtliv på sjøen, relativ fylling i strandsonen slik at bunndyrfauna kan leve her og landskapsverdien av å ha en sjø med et stort nok vannspeil.

Vi krever derfor at NVE pålegger regulanten å opprettholde en sommervannstand i Samsjøen ved å pålegge stans-produksjonen i tidsrommet 15/06 – 15/10 slik at vannstanden holdes på minimum HRV -1,2 meter, altså på 485,5 moh. Videre krever vi at regulanten blir pålagt å legge til rette for at ørret kan bruke Roppa som gyteelv ved å sikre at fisken kan vandre opp og ned selv på lav vannstand.

Sama

Dette er elva som forbinder Samsjøen og Håen. Elva er i dag omtrent tørrlagt, og det er stort potensiale for at det kan vandre fisk opp her fra Håen. Dette har den fiskebiologiske rapporten spekulert i, men ikke undersøkt, siden fisket i Håen visstnok er bra. Vi vil av hensyn til livet i og rundt elva, og potensialet som sportsfiskeelv at det skal være en minstevannføring i Sama. Vi har fra personlig meddelelse fra folk som har lang fartstid i området fått bekreftet at det i tidligere tider før reguleringen var et svært godt fiske etter stor ørret her.

Vi krever minstevannføring i Sama i tråd med normalvannstand for vassdraget.

Lundesokna

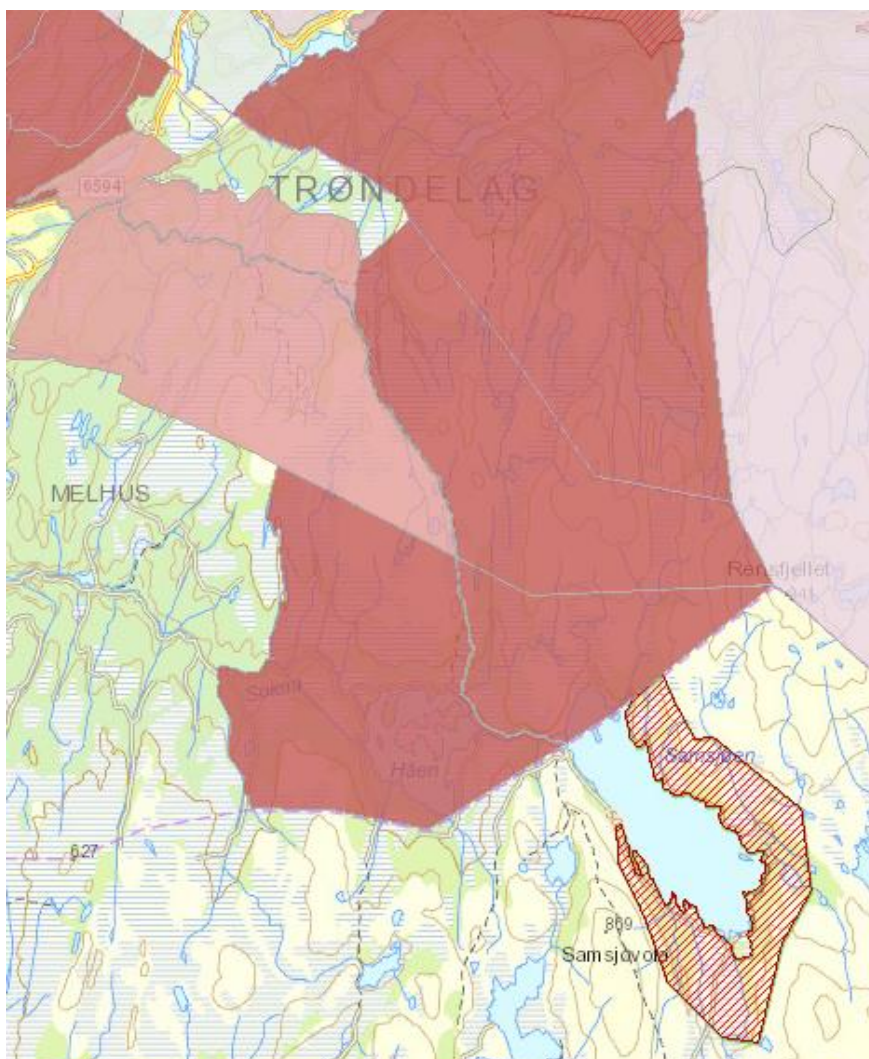
I selve elva som renner ut fra Håen og ned i Gaula er det per dags dato ikke krav om minstevassføring. Konsekvensen av det er at elva stort sett er nesten helt tørr bortsett fra litt restvannføring over kraftverket Sokna. Det finnes noen vannspeil her fordi det tidligere er bygd noen terskler, men for en stor del er elvestrengen tørrlagt, med den konsekvensen at produksjonen av vannlevende organismer lider, og at potensielle fosserøyksoner ikke lever opp til sitt økologiske potensiale. Dette er overhodet ikke kartlagt i revisjonsdokumentet og er etter vårt skjønn en stor svakhet.

Nedenfor Sokna kraftverk, på anadrom strekning, er det ifølge kjentfolk nesten ikke fisk å se eller få. Dette sier de i stor grad kan skyldes effektkjøring, og mangel på optimale biotoper for spesielt sjøørretten i elva. Vi krever at det blir gjennomført en grundig analyse av status og utfordringer, og forslag til løsninger for anadrom fisk i Lundesokna. Dette vil kunne være til nytte for både regulanten og miljøet ved at man kan gå bort fra de pålagte fiskeutsettingene som skjer der i dag, og i stedet satse på en selvrekutterende stamme. Det krever selvsagt også at regulanten blir pålagt å ikke gjøre for hurtige tappinger i vannstanden slik at fisk og bunndyr strander.

Vi krever at Lundesokna får en miljøtilpasset minstevannføring for å sikre livet i og rundt vannstrengen, samt at det blir gjort iverksatt et prosjekt som skal belyse hva som skal til for å få en selvrekutterende og livskraftig stamme av anadrom fisk i Lundesokna.

Friluftsområde

Fjellområdet rundt Samsjøen er blant de nærmeste og mest tilgjengelige fjellområde for trondheimsregionen. Fjellområdet er interkommunalt og det er flere kommuner og grender som sokner hit. Melhus har kartlagt og verdisatt friluftsområdene sine (figur 1), og de har gitt området langsmid vassdraget A- og B-verdi, med A som den dominerende klassifiseringen i kjerneområdene. Dette skyldes det ovennevnte, men også at pilegrimsleden går tvers igjennom her. Det er i tillegg

Figur 1: Friluftskartlegging Melhus. Mørkerød = A (svært viktig friluftsområde), lyserød = B (viktig friluftsområde), skravert = naturreservat. Kilde: Naturbase.no

åpne hytter som kan bookes av fotturister. NTNUI og Røde Kors drifter disse hyttene. Områdene brukes ellers til tradisjonelt friluftsliv som jakt, fiske, bærplukking og fotturer. Store deler av området er også statsallmenning som gjør at svært mange går på småviltjakt her siden det er så nært Trondheim og fordi alle har tilgang til å kjøpe jaktkort på statsallmenninger.

Verneområde

Samsjøen naturreservat (figur 1) er et vern som er etablert for å ivareta et områdetypisk skogfjellområde. Det går an å se for seg at erosjonen rundt sjøen, som følge av store vannstandsendringer i magasinet, over tid vil bli så betydelig at det kan gå

utover verneverdiene her. En sommervannstand vil bidra til å motvirke denne erosjonen.

Med vennlig hilsen
Marius Nilsen
FNF Trøndelag